

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'EDUCACIÓ EN CONDICIONS D'IGUALTAT (EDUCACIÓ)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 27 de setembre de 2024, l'AFA de l'escola va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la disconformitat per la manca d'ajuda perquè tot alumnat, incloent-hi aquell que té necessitats educatives especials, pugui fer la classe de piscina en horari lectiu els cursos d'15 i 2n (en el curs de 1r també es fa piscina i el cost se sufraga per l'Institut de Barcelona Esports a través del programa "Ja nedo").

L'Escola va aprovar el novembre de 2019 el Projecte educatiu de centre. S'hi recullen els principis pedagògics del projecte educatiu, entre els quals, a l'apartat 3.8, s'inclou la realització d'una hora de piscina durant els cursos d'15, 1r i 2n dins de l'assignatura d'Educació Física.

L'alumnat de l'escola ha dut a terme una hora de piscina en aquests tres cursos en horari lectiu al llarg dels últims anys. Arran de l'aprovació del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, hi ha hagut un augment en la complexitat de l'alumnat amb necessitats educatives especials a l'escola.

En algunes ocasions, per poder portar a terme l'activitat de piscina amb l'alumnat amb necessitats educatives especials, cal disposar de personal extra de monitoratge a la piscina. Fa dos cursos, el Consorci d'Educació de Barcelona va sufragar el cost del monitoratge suplementari per a una alumna de 2n curs. Aquest any, hi ha cinc alumnes que necessiten monitoratge de suport dins de la piscina. Un d'ells és a primer de primària i ja té un monitor assignat, però a la resta se'ls ha negat i les famílies haurien d'assumir-ne el cost.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els

principis de bona administració per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al Consorci d'Educació de Barcelona per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 25 d'octubre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 26 de novembre de 2024 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada.

CONSIDERACIONS

1. Resposta del Consorci d'Educació

El Consorci d'Educació, al seu escrit, exposa que el currículum no assenyala en cap moment l'obligatorietat d'oferir assignatures de natació. Les activitats de piscina comporten un cost elevat que les escoles no poden assumir, de manera que no es poden dur a terme en horari lectiu.

L'educació infantil i l'educació primària tenen caràcter gratuït i les escoles no poden rebre aportacions de les famílies dels alumnes que conculquin el principi de gratuïtat de l'educació obligatòria o la condicionin d'alguna manera. Per aquests motius, l'activitat de piscina només s'hauria d'oferir com a proposta extraescolar, finançada íntegrament amb fons de l'AFA.

En horari lectiu només es poden oferir activitats de programes educatius gratuïts. En aquest sentit, el programa "Ja nedo", que depèn de l'Institut Barcelona Esports, incorpora activitats de piscina per a l'alumnat de 1r de primària.

2. L'autonomia dels centres educatius

Com a marc general per valorar la queixa presentada per l'AFA, cal tenir en compte que la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (Llei d'educació), preveu que **els centres educatius disposin d'autonomia en els àmbits pedagògic, organitzatiu i de gestió de recursos humans i materials**. En l'exercici d'aquesta autonomia, els centres escolars poden organitzar el centre, determinar els recursos que necessita i definir els procediments per aplicar el projecte educatiu.

Com a màxima expressió de l'autonomia dels centres educatius, la llei d'educació disposa que **cada centre educatiu s'ha de dotar d'un projecte educatiu de centre (PEC)**. El PEC recull la identitat del centre, n'explicita els objectius, n'orienta l'activitat i hi dona sentit amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i puguin treure'n el màxim aprofitament educatiu.

L'escola va aprovar el PEC el novembre de 2019, en què defineix els trets principals i els principis pedagògics del centre. Entre els principis pedagògics del projecte, es recullen els relatius al cos i al moviment i **es destaca que l'alumnat dels cursos d'15, 1r i 2n assistirà una hora setmanal a la piscina** per tal de familiaritzar-se amb el medi aquàtic.

Les classes de natació en aquests tres cursos s'inclouen dins de l'assignatura d'educació física en el currículum i, d'acord amb l'escrit de queixa, aporten competències importants, com la resolució de situacions motrius de forma eficaç i creativa, hàbits i comportaments beneficiosos per a la salut, reconeixement de perills i conductes de risc, o la creació d'un vincle amb el barri i les seves institucions. A més, consideren la pràctica de la natació com una forma de vinculació a l'entorn, ja que Barcelona és una ciutat costanera on la pràctica d'esports aquàtics és habitual.

D'acord amb l'article 91 de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (Llei d'educació), tots els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar d'un projecte educatiu (PEC) que incorpori el caràcter del centre. Els documents que formen el PEC, redactats i utilitzats de manera conscient i participativa, esdevenen eines eficaces per permetre als centres un exercici responsable de l'autonomia reconeguda en el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

La formulació dels projectes educatius dels centres públics correspon al claustre del professorat, a iniciativa del director o directora i amb la participació dels professionals d'atenció educativa. L'aprovació del PEC correspon al consell escolar. Un cop aprovat, el director o directora posa el PEC a disposició de l'Administració educativa, que n'ha de requerir la modificació en cas que no s'ajusti a l'ordenament.

En el cas de l'escola, el PEC es va aprovar el novembre de 2019 i, posteriorment, es va posar a disposició de l'Administració educativa tal com preveu l'article 94 de la llei d'educació.

3. L'educació inclusiva

Dins de l'àmbit normatiu i adoptant les recomanacions europees i internacionals, la llei d'educació exposa la necessitat d'adequar l'activitat educativa per atendre la diversitat de l'alumnat i assolir una igualtat d'oportunitats més gran. El títol preliminar d'aquesta

Llei inclou com un dels principis fonamentals del sistema educatiu català “la cohesió social i l’educació inclusiva com a base d’una escola per a tothom”.

El seu articulat recull que l’atenció educativa de tot l’alumnat es regeix pel principi d’inclusió, i es defineixen els criteris d’organització pedagògica que han de facilitar l’atenció educativa de tot l’alumnat i, en particular, d’aquells alumnes que poden trobar més barreres en l’aprenentatge i la participació, associades a les seves condicions personals o a la manca dels suports necessaris per promoure el seu èxit.

Així mateix, el Decret 150/2017, de 17 d’octubre, de l’atenció educativa a l’alumnat en el marc d’un sistema educatiu inclusiu té com a objecte, d’acord amb l’article 2, garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l’àmbit de l’ensenyament no universitari siguin inclusius.

Arran de l’aprovació d’aquest decret, l’AFA i la direcció de l’escola asseguren que **ha augmentat el nombre d’alumnes amb necessitats educatives especials que assisteixen a l’escola i que els manquen recursos per donar-los l’atenció educativa que necessiten.**

L’AFA, a la queixa, destaca la necessitat de suport extra de monitoratge a l’aigua perquè l’alumnat amb necessitats especials d’15, 1r i 2n pugui fer l’hora de piscina en horari lectiu que preveu el PEC.

En relació amb l’alumnat del 1r curs, l’Institut Barcelona Esports i el Consorci d’Educació sufraguen el cost del monitoratge de suport a l’aigua per a l’alumnat amb necessitats especials mitjançant el programa “Ja nedo”, adreçat a tot l’alumnat d’aquest curs en totes les escoles de Barcelona. El problema sorgeix amb els cursos d’15 i 2n, ja que són cursos que no s’inclouen en el programa “Ja nedo”. Ni l’Institut Barcelona Esports ni el Consorci d’Educació no subvencionen el monitoratge de suport d’aquests cursos.

Tant l’AFA com la direcció al·leguen que **l’Escola Barrufet sempre ha ofert al seu alumnat la realització d’una hora de piscina en aquests tres cursos i que els sembla injust i inadequat que l’alumnat amb necessitats especials que necessita un monitoratge de suport per fer l’activitat amb garanties no la pugui dur a terme, ja que així es crea un greuge per a aquest alumnat o per la seva classe si l’activitat no es pot portar a terme.**

Aquesta Sindicatura recorda que l’article 50 de la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència disposa que els infants i els adolescents amb discapacitat tenen dret a gaudir d’un sistema d’educació inclusiu, amb accés a l’educació obligatòria en les mateixes condicions que els altres membres de la comunitat, sense exclusió per raó de discapacitat, i els ajustaments i suports necessaris per potenciar el màxim desenvolupament acadèmic, personal i social.

Aplicant aquest precepte a la queixa presentada i valorant la resta d'elements que s'hi descriuen, cal destacar que el PEC de l'escola estableix com a principis pedagògics relatius al cos i al moviment la realització d'una hora de piscina en els cursos d'15, 1r i 2n. Així mateix, s'ha de tenir en compte que l'Administració educativa coneix el contingut del PEC de l'escola.

D'altra banda, l'equip directiu té l'obligació d'aplicar i desenvolupar el PEC i, per tant, d'oferir les activitats que s'hi inclouen, entre les quals hi ha l'activitat de piscina per a l'alumnat d'15, 1r i 2n curs. **Les activitats s'han d'oferir a tot l'alumnat , i cal evitar la discriminació i propiciar la igualtat d'oportunitats per a tothom.** Per tal que això sigui possible, **aquesta Sindicatura recomana** al Consorci d'Educació que doni el suport necessari a l'escola per tal que pugui implementar sense impediments el PEC i, per tant, **sufragar el cost del monitoratge de suport a l'aigua en els cursos d'15 i 2n.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Consorci d'Educació ha estat insuficient per garantir el dret a l'educació d'aquest alumnat.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Consorci d'Educació de Barcelona** que assumeixi el cost extra que suposi que tot alumnat faci les classes de piscina en els cursos que recull el Projecte educatiu del centre aprovat l'any 2019.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.